

<https://doi.org/10.62837/2026.7.357>

VÜSALƏ İMANOVA MÖHÜBBƏT QIZI
Azərbaycan dili kafedrasının müəllimi
Bakı Slavyan Universiteti
SüleymanRüstəm 33
vimanova6@gmail.com

MİKAYIL MÜŞFİQİN DİLİNDƏ METONİMİYA

Məcəzin geniş yayılmış növlərindən biri də metonimiyadır. Dildə bədii ifadə vasitələrindən olan metonimiya metaforadan fərqli olaraq oxşayış və bənzərlik əsasında qurulur. Metonimiyada yaxınlıq, əlaqə rol oynayır. Əlaqə zaman, məkan, səbəb, nəticə üzərindən qurula bilir, nitqin emosional təsirini, dilin obrazlılığını artırır. Metonimiyada müəyyən əlaqə ilə bağlanan əşyalar, anlayışlar eyni sözlə adlanır. Metonimiyanın yaranması üçün bir-birindən fərqli olan əşya və hadisələrin qarşılaşdırılması və bunun nəticəsində əmələ gələn daxili və zahiri əlaqələrin bədii şəkildə ifadə olunması əsasdır. T.Əfəndiyeva qeyd edir ki, metaforadan fərqli olaraq, metonimiya hadisələri dolaylı yolla xarakterizə edir, onun daimi və ya müvəqqəti cəhətlərini başqa əlamətlərindən ayıraraq qabarıq bir formada açıb göstərir. Bunun nəticəsində isə yazıçı predmet və hadisəyə subyektiv münasibətini də ifadə edə bilər (1, s. 104).

Metonimiya dildə fikrin ifadə imkanlarını genişləndirir. Bəzən fikri qısa şəkildə çatdırmağa kömək edir. Metonimiya daha çox bədii üslubda işlənir. Metonimiyalar sözlərin mənasını kontekstdə dəyişdirir. A. Qurbanov iki və daha artıq əşyanın yaxınlığı, əlaqəsi əsasında yaranan məcəzləri metonimiya adlandırır. (2,s.327)

Metonimiyalar tək-tək sözlərlə bağlı yaranmaqdan başqa həm də ümumi model əsasında da meydana yaranır. Eyni semantik qrupa aid sözlər müəyyən modeldə işləyə bilər. Müxtəlif yazıçı və şairlərin adı metonimiya kimi işləyə bilər. Bədii üslubda metonimiyadan geniş istifadə olunur. Bu zaman fikir daha dolğun, obrazlı ifadə olunur və oxucuda güclü təsəvvür yaradılır. Metonimiyaya gündəlik danışqda da rast gəlinə bilər, dilin çevikliyə təsir göstərir. Metonimiya düşüncə ilə dil arasında əlaqə yaradır. Bu vasitə vasitəsilə abstrakt anlayışlar daha konkret görünür.

M.Müşfiqin dilində işlənmiş metonimiyaları iki qrupa ayırmaq olar:

1. Ümumişlək, yaxud sabit metaforalar;
2. Fərdi, yaxud obrazlı metonimiyalar.

Birinci qrupa daxil olan metonimiyalar daha çox kontekst və situasiyada işlənərək öz ifadəlilik imkanlarını itirmiş, adıləşmiş ifadələrdir. Düzdür, bu tip metonimiyalarda müəyyən qədər emosionallıq və ekspressivlik qorunur. Məsələn,

ana torpaq, doğma diyar, odlar yurdu, ağ qızıl, qara qızıl kimi ifadələr məcaz üzərində qurulmuşdur və metonimik səciyyəlidir. Müq. et: *Mil düzündə, Bakıda // Ağ qızıl, qara qızıl // Deyərək, hər kəs işlər* (3, 2. 262). Bu nümunələrdəki *ağ qızıl, qara qızıl* ifadələri ümumişlək ifadələrə çevrilsələr də, öz emosionallıqlarını müəyyən qədər hələ də qoruyub saxlayırlar.

Dilçilik ədəbiyyatında metonimiyaları müxtəlif cür təsnif edirlər. Q.Abdullayeva onları üç qrupa (1. Məkana görə formalaşan metonimiyalar; 2. Məntiqi səbəbiyyət əsasında formalaşan metonimiyalar; 3. Evfemizm səciyyəli metonimiyalar) ayırır (5,s.135-142). Tədqiqatlarda metonimiyaların başqa bölgülərinə rast gəlinir: Bunlardan ən çox yayılanları aşağıdakılardır: 1. Əsərin adının əvəzində müəllifin adı və yaxud əksinə olaraq, müəllifin adının əvəzinə əsərin adı işlədilir: Sabiri əzbər bilir. 2. Qabın içində olan predmetin əvəzində qabın öz adı işlənir: Üç boşqab yedi. 3. Canlıların və ya başqa cisimlərin adının əvəzində onların olduğu yerin, ərazinin adı işlədilir. Kənd meydana axışdı. Nitqə və dilə məxsus metonimiyalar fərqləndirilməlidir. Birincilərə bədii, fərdi, üslubi, şairanə metonimiyalar da deyilir. Dil metonimiyaları ümumxalq səciyyəsi daşıyır, sabit və ya müqəyyəd metonimiya da adlanır. 4. Bir sıra terminlər həm müəyyən tədqiqat obyektinin adını, həm də həmin obyektə öyrənən elmin adını bildirir: qrammatika həm qrammatik quruluş, həm də qrammatik quruluşu öyrənən elm mənasında işlənir. Fonetika, leksika, morfologiya, tarix, coğrafiya, biologiya və s. sözlər də belədir. (6,s. 167)

T.Əfəndiyeva isə metonimiyaların iki qrupda nəzərdən keçirilməsini (1. Məkana görə əmələ gələn metonimiyalar; 2. Məntiqi səbəbiyyət əsasında əmələ gələn metonimiyaları məqsədəuyğun sayır (1, s. 105-111). Biz də T.Əfəndiyevanın təsnifini məqbul hesab edirik. Çünki evfemizm səciyyəli metonimiyalar əslində məntiqi səbəbiyyət əsasında əmələ gələn metonimiyalara daxildir.

Məkana görə formalaşan metonimiyalar həmin məkanda olanları, baş verənləri bildirir. Bunu M.Müşfiqin dilindən gətirdiyimiz aşağıdakı nümunələr də aydın şəkildə göstərir: *Çıxmışam bir dağa, qarşımda Bakı // Qaynayır, çünki deyil ruha ilıq* (3,s.66); *Otaq heyvət içindədir // Ətrafında gurultu. // Nəzərlərdə bir arayış, // Ürəklərdə döyüntü* (3,s. 212); *Yatağından dirçəlməmiş Şahtaxtı kəndi // Gərilmis hər pəncərəyə uyqu rübəndi* (3,s.218); *Şırıldarkən Araz yaxınlığında, // O zalım da qalmış öz qılığında. // Zavallı halına o da yanmamış, // Bir parça sənincin dalğalanmamış* (3,s.227). Bu nümunələrdə Müşfiq qələminə məxsus fərdi-üslubi metonimiyalar işlənmişdir. Birinci nümunədə “Bakının əhalisi” ifadəsi yerinə “Bakı” sözü işlədilmişdir. Şair şəhərin canlı, qaynar həyatını “Bakı qaynayır” metonimiyası ilə obrazlı şəkildə ifadə etmişdir. İkinci nümunədəki “Otaq heyvət içindədir” misrasında “otaq” sözü otağın içində yaşayanları, orada olanları bildirir. Üçüncü nümunədəki “Yatağından dirçəlməmiş Şahtaxtı kəndi” misrasında yatağından dirçəlməyən Şahtaxtı kəndi deyil, Şahtaxtı kəndinin camaatı, əhalisidir. Şair bu ifadə

vasitəsindən istifadə edərək məkana görə formalaşan metonimiya yaratmışdır. Sonuncu nümunədə isə sənətkar lakoniklikdən istifadə edərək “Arazın suları” ifadəsi əvəzinə “Araz” sözünü işlətməmiş, obrazlı bir ifadə yarada bilmişdir.

M.Müşfiqin dilində işlənmiş aşağıdakı metonimiyalar da məkana görə formalaşan metonimiyalardır: *Yetən misyonerin acı torundan, // Sən qurtardın məni, sən, Oktyabr! // Yarın siyah Qərbin üfüqlərində // Atınca yeni bir dan, oktyabr!* (3,s.308); *Kəsmiş qarşısını Kürün, Rionun // Çarpışır sellərdə, yellərdə gürcü* (3,s.309); *Səsini dinləmiş // Şahların, xanların sarayı* (3,s.286); *Hər sənə yaz olunca, // Quşlar dəmsəz olunca, // Saray köçürmüş dağa, // Bir səfalı yaylağa* (4,s.147); *Toranlaşır batan ay. // Uyquda sərxoş saray* (4,s.179).

Tədqiqatlarda metonimiyaların bir növün də xüsusi adların (şəxs və yer adları) ümumiləşməsi sayəsində əmələ gəldiyi qeyd olunur. Göstərilir ki, bu dildə omonimlərin yaranmasının səciyyəvi üsuludur. (6,s.168) M.Müşfiq dilində işlənmiş metonimiyaların bir qismini də məntiqi səbəbiyyət əsasında əmələ gələn metonimiyalar təşkil edir. Bu qrupa daxil olan metonimiyalar içində şəxs adları əsasında yarananlar ayrıca yer tutur. Metonimiyanın bu tipində əşya və hadisələr arasındakı müxtəlif xarakterli məntiqi əlaqələrin mövcudluğu ön plana çıxarılır. T.Əfəndiyeva qeyd edir ki, bunların ən sadəsi şəxsin adının onun əsəri və ya icad etdiyi predmetin üzərinə keçməsilə əmələ gətirilir. Qeyd edilməlidir ki, bu cür metonimiyalar olduqca lakonikdir və böyük sənətkarların dilində mənalı və orijinal xarakterə malik olur (2, s. 106). M.Müşfiqin şerlərində işlənmiş belə metaforaların bir neçəsinə diqqət yetirək: *Çal ki, Məhəmmədin bağı çatlasın, // İsanın, Musanın qəlbi partlasın* (3,s. 209). Burada işlənmiş Məhəmməd, İsa və Musa şəxs adları üç böyük dini — islam, xristianlıq və iudaizmi simvolizə edir. Həminin ateist olduğu, məscidlərin qapadıldığı və yer üzündən silindiği bir vaxtda, saysız-hesabsız allahsızlar cəmiyyətlərinin mövcud olduğu bir zamanda şairin bu sözləri cəmiyyətin səsinə səs verməkdən başqa bir şey deyil. Şair bəzən *islam dini* əvəzinə *Məhəmmədin dini* ifadəsini işlədir ki, bu da metonimiyadır. Müq. et: *Allahın yolundan çıxmaq olurmu? // Məhəmmədin dini unudulurmu?* (3,s. 209). M.Müşfiq şəxs adları əsasında formalaşan metonimiyalardan bacarıqla istifadə edir: *O deyildir sənin, mənim // Şərim kimi dərbədar. // Yazalım, özümü-zü öyməyəlim, // Füzuliyə dəyməyəlim* (3.s. 244); *Öldü Balaşları öldürən əsgər, // Öldü Gülüşləri güldürən əsgər. // Öldü eşidincə, Almaz ağladı, // Sanki Kür dayandı, Araz ağladı. // Öldü İmamyarın paxırını açan, // Yaşarın yoluna işıqlar saçan. // Öldü Salamovı öldürən yoldaş, // Öldü Ağamovı öldürən yoldaş* (3,s.313). Birinci nümunədə şair “Füzuliyə dəyməyəlim” dedikdə M.Füzulinin əsərlərini nəzərdə tutur. İkinci nümunədə bir neçə metonimiya var. M.Müşfiq “Balaşları öldürən əsgər”, “Gülüşləri güldürən əsgər”, “İmamyarın paxırını açan”, “Yaşarın yoluna işıqlar saçan”, “Salamovı öldürən yoldaş”, “Ağamovı öldürən yoldaş” ifadələri ilə böyük Azərbaycan yazıçısı C.Cabbarlına nəzərdə tutmuş, onun ölümündən doğan böyük kədərini bu sözlərlə ifadə etmişdir.

Dilin semantik sistemi daxilində söz və ifadələr müəyyən məna donuna girərək bu cəhətdən müxtəlif növ və qruplar təşkil edir, habelə onların mənalarda çoxşaxəli inkişaf istiqamətləri baş verir. Dilin semantik sistemi rəngarəng semantik hadisələrlə zəngindir. Semantik sistemin özəyini məna təşkil edir. Dildə olan sözlərin çox hissəsi müstəqil məna kəsb edir. Hər bir dilin semantik sistemində qanunauyğunluq və kateqoriyalar obyektiv şəkildə fəaliyyət göstərir. Bunları öyrənmədən, dərk etmədən dilin semantik sistemi haqqında heç bir təsəvvür yaratmaq olmaz. (7, s.413)

M.Müşfiq dilində işlənmiş metonimiyaların müəyyən qismini evfemizm səciyyəli metonimiyalar təşkil edir. Belə metonimiyaların fərqləndirici cəhəti ondan ibarətdir ki, burada məfhumu ifadə edən söz tamamilə dəyişilir və yeni bir ad altında təqdim olunur. Bu tip metonimiyaları nəzərdə tutaraq A.T.Rubaylo yazır: “Orasını görmək çətin deyil ki, belə ifadələr geniş metonimiyadır. Perifrazın əsas vəzifəsi nitqə yüksək tonun verilməsi və onun poetik səslənməsinin gücləndirilməsidir” (8, s. 68-69). Şairin dilində işlənmiş bu qəbildən olan bəzi nümunələrə diqqət yetirək: *Bu yeni il zavodların bacasından, // hər bacanın ucasından // Üfüqlərə doğru axan // axa-axa iz buraxan // Qara sellər bayramı* (3,s.248); *Bu il məchul iqlimlərə yelkən açan // Gedişlərin bayramı. // Fil xortumlu maşınların, // Xortumları altındakı // Qart dişlərin bayramı* (3,s. 251); *Hər açılan qoza qarı düşməne // Yarın bir yaxasız köynək olacaq* (3,s. 278); *Yerin gücü qolumuzda, // Günəş bizim yolumuzda, // Qızıl gənclik nəre çəkir // Sağımızda, solumuzda. // Yaşa əsrin oğlu, yaşa! // Lenin komso-molu, yaşa!* (3,s. 281); *Yarın savaş olursa, // fikrimiz çəkilir olur // Əzmək üçün kapitalın başını* (3,s. 262). Yuxarıdakı nümunələrdə işlənmiş “qara sel” ifadəsi neft anlamındadır. Şair qaldırıcı kranları “fil xortumlu maşın” adlandırır. Qeyd edək ki, M.Müşfiqin işlətdiyi bu metonimiya sonrakı ədəbi nəsillərin dilində də müşahidə olunur. 50-ci illər nəslinin dilini tədqiq edən Q.Abdullayeva bu metonimiyayı İ.Səfərlinin dilində qeydə almışdır. Müq. et: *Fil xortumlu gur maşınlar // Daş götürür, torpaq qazır* (5, s. 141). M.Müşfiqin “yaxasız köynək” ifadəsini tapıntı hesab etmək olar. Şair bu ifadəni “kəfən” mənasında işlədir. Kəfən pambıq parçadan hazırlandığından, şairə görə, pambıq tarlalarında açılan hər bir qoza düşməne kəfən olacaqdır. Komsomolçuların “qızıl gənclik” adlandırılması da uğurlu metonimiya hesab oluna bilər. Buradakı *qızıl* sözü “qırmızı” mənasındadır. Keçmiş SSRİ-nin bayrağının qırmızı rəngdə olmasını nəzərə alan şair gənc nəsillə qırmızı rəng arasında assosiativ əlaqə qurur. SSRİ-nin bayrağı üzərində fəhlə sinfinin rəmzi olan çəkici nəzərdə tutan sənətkar “kapitalın başını”, yəni kapitalizm dünyasının başını əzmək üçün fikirlərinin çəkici olacağını söyləyir.

M.Müşfiqin dilində işlənmiş aşağıdakı metonimiyalar da evfemizm səciyyəli metonimiyalara nümunə ola bilər: *Qərinələrcə ağzı // Aşağı çevrilən tas // Duymadı bu niyazi. // O mavi tas nədənsə // Səs vermədi bu səsə* (4,s.149); *Tarixin bu acı dəhşətlərinə, Əsrlərin qara qüvvətlərinə // Qırmızı bir axın verdi nəhayət, // Artıq nə bir fəğan, nə bir şikayət* (4,s. 184). M.Müşfiq dilindəki metonimiyaların müəyyən qismi-

ni elə metaforalar təşkil edir ki, həmin ifadələrdə bu və ya digər əşya ya hadisənin müəyyən bir cəhəti, əlaməti, xüsusiyyəti tamamilə həmin əşyanı, ya hadisəni əvəz edərək işlənir. Bu üsulla meydana çıxan metonimiyalar ədəbi-bədii dildə böyük üslubi rola malik olur. Müq. et: *Sən xalqa “gül” dedin, // “Ey qüssə, öl!” dedin. // Başladı məsciddə mərsiyə, // Sarıqlı çıxınca ərsəyə, // Qüssəmiz ölmədi, // Xalqımız gülmədi* (3, s. 287); *Qarşıda bir məscid nə qədər ələmli, // Varlığı büsbütün gömülmüş heçliyə. // Xitab et, hardadır o başı kələmli?! // Qulaq as kulubda yapılan şənliyə* (3, s. 95); *Kapital boynunu şişirmək için // Böylə bir yarışa çıxdı ilk öncə; Dünən üç iqlimdə qurulan pusu. // Həycanlı ciblərin son həvəsiydi* (3, s. 205); *Məndən məcnun könül maraqla sordu // Bu saçlı leyladan necə əl çəkim?* (3, s. 304). Birinci nümunədə işlənməmiş “sarıqlı” ifadəsi altında M. Müşfiq din xadimlərini, mollaları nəzərdə tutur, onların əmmamələrinə işarə edir. İkinci nümunədə də şair din xadimlərini tənqid edir, onların başındakı əmmaməni kələmə bənzədir. Hər iki metonimik ifadəni Müşfiq yaradıcılığı üçün uğurlu tapıntı hesab etmək olar. Üçüncü nümunədəki *kapital* sözü kapitalist dünyasındakı istismarçı sinifləri bildirmək üçün işlədilib. *Həycanlı cib* ifadəsində də yenə kapitalist dünyası tənqid olunur.

M. Müşfiq dilindəki metonimiyaların araşdırılması belə bir nəticəyə gəlməyə imkan verir ki, metonimiya dilin faydalı nitq vahidi olmaqla bərabər həm də qüvvətli bədii ifadə vasitəsidir. Lakin bu zaman bir cəhətə xüsusi fikir vermək lazımdır. Məsələ ondadır ki, metonimiyaları sözün sinonimi ilə qarışdırmaq olmaz. Metonimiyaların bu cəhətini nəzərdə tutaraq Q. Abdullayeva yazır: “Zənnimizcə, metonimiyaların ədəbi dildə artıq sabitləşmiş, daşlaşmış variantları olduğundan ilk baxışda onlar sinonimlərə bənzəyir. Bu baxımdan metonimiyaları sinonim cərgələrin yaradılmasında ən faydalı nitq vahidi hesab edənlər də tapıla bilər. Əlbəttə, fikrin bu istiqamətə yönəlməsi səhvdir. Təbii ki, bu kiçik oxşarlıq metonimiyalarla sinonimlərin eyniləşdirilməsi nöqtəyi-nəzərindən aparıcı fakt rolunu oynaya bilməz. Belə ki, əgər sinonimlər sözün nominativ mənasında şəxələnsə, metonimiyalar yalnız sözün məcazi mənasından törəyir. Daha dəqiq ifadə etsək, metonimiyaların yaranmasında əşya və hadisələrin qarşılaşdırılması prinsipi əsasında meydana çıxan əlaqə müxtəlifliyi baza olur” (5, s. 142).

Aydın olur ki, M. Müşfiq öz əsərlərində epitet və metaforalarla yanaşı, metonimiyadan da bədii ifadə vasitəsi kimi istifadə edərək Azərbaycan ədəbi-bədii dilinin zənginləşməsində əvəzolunmaz xidmət göstərmişdir.

ƏDƏBİYYAT

1. Əfəndiyeva T. Azərbaycan dilinin leksik üslubiyyəti, Bakı, “Elm” nəşriyyatı, 1980. 250 s.
2. Qurbanov A. Müasir Azərbaycan ədəbi dili, I c., Bakı, “Nurlan” nəşriyyatı, 2003. 450 s.

3. Əsərləri: 3 cildə /M. Müşfiq; tərt. G. Hüseynoğlu. C. 1. Şeirlər: (1925-1937). - Bakı: Səda, 2004. - 466 s.
4. Əsərləri: 3 cildə /M. Müşfiq; tərt. G. Hüseynoğlu. C. 2 Şeirlər, mənzum oçerklər, poemalar. - Bakı: Səda, 2004. - 390 s
5. Abdullayeva Q. Dilin şeir rəngi, Bakı, Gənclik, 2005. 172 s.
6. M.Adilov, Z.Verdiyeva, F.Ağayeva. Azərbaycan dilinin semasiologiyası. Bakı: Elm, 2019, – 304 s.
7. Afad Qurbanov. Ümumi dilçilik. I cild (3 cildə). Bakı, 2019, 448 səh.
8. Рубайло А.Т. Художественные средства языка, М., Учпедгиз, 1961. 121 с.

İmanova Vüsalə Möhübbət qızı Mikayıl Müşfiqin dilində metonimiya

XÜLASƏ

Bədii ədəbiyyatda məcazlardan geniş şəkildə istifadə olunur. Sözlərin məcazi mənada işlənməsi müxtəlif şəkildə olur. Macazın geniş yayılmış növlərindən biri də metonimiya. Müşfiqin əsərlərində ona məxsus fərdi-üslubi metonimiyalar işlənmişdir. Şairin dilində işlənmiş metonimiyaları iki qrupa ayırmaq olar: ümumişlək, yaxud sabit metaforalar və fərdi, yaxud obrazlı metonimiyalar. Birinci qrupa daxil olan metonimiyalar daha çox kontekst və situasiyada işlənərək öz ifadəlilik imkanlarını itirmiş, adiləşmiş ifadələrdir. M.Müşfiqin əsərlərində işlənən metonimiyaların bir qismi məkan məzmunu əsasında formalaşmışdır. Məkana görə formalaşan metonimiyalar həmin məkanda olanları, baş verənləri bildirir. M.Müşfiq dilində işlənmiş metonimiyaların bir qismini də məntiqi səbəbiyyət əsasında əmələ gələn metonimiyalar təşkil edir. Bu qrupa daxil olan metonimiyalar içində şəxs adları əsasında yarananlar ayrıca yer tutur. Metonimiyanın bu tipində əşya və hadisələr arasındakı müxtəlif xarakterli məntiqi əlaqələrin mövcudluğu ön plana çıxarılır. M.Müşfiq dilindəki metonimiyaların araşdırılması belə bir nəticəyə gəlməyə imkan verir ki, metonimiya dilin faydalı nitq vahidi olmaqla bərabər həm də qüvvətli bədii ifadə vasitəsidir.

Açar sözlər: metonimiya, məkan, məcaz, ədəbiyyat, dil, metafora..

İmanova Vüsalə Möhübbət qızı Метанимия в языке Микаила Мушфига Резюме

Метафоры широко используются в художественной литературе. Использование слов в переносном смысле происходит различными способами. Одним из наиболее распространенных типов метафоры является метонимия. В своих работах Мушфиг использует собственные, стилистические метонимии. Метонимии, используемые в языке поэта, можно разделить на две группы:

общие, или устойчивые метонимии и индивидуальные, или образные метонимии. Метонимии первой группы — это выражения, которые стали более ограниченными в контексте и ситуации и утратили свой выразительный потенциал. Некоторые метонимии, используемые в работах М. Мушфига, формируются на основе пространственного содержания. Метонимии, основанные на пространстве, указывают на то, что происходит и что происходит в этом пространстве. Некоторые метонимии, используемые в языке М. Мушфига, образованы на основе логической причинности. Среди метонимий, входящих в эту группу, особое место занимают метонимии, образованные на основе личных имен. В этом типе метонимии подчеркивается существование различных логических связей между объектами и событиями. Изучение метонимии в языке М. Мушфига позволяет сделать вывод, что метонимия является не только полезной речевой единицей языка, но и мощным средством художественного выражения.

Ключевые слова: метонимия, пространство, метафора, литература, язык, метафора.

İmanova Vüsalə Möhübbət qızı

Metonymy in the language of Mikail Mushfiga

Summary

Metaphors are widely used in literature. The figurative use of words occurs in various ways. One of the most common types of metaphor is metonymy. Unlike metaphor, metonymy is not based on similarity, but on the proximity and connection of two or more objects. Mushfig's works use individual-stylistic metonymy that is unique to his pen. Metonymy used in the poet's language can be divided into two groups: general, or fixed metaphors, and individual, or figurative metonymy. Metonymy in the first group is a more contextual and situational expression that has lost its expressive capabilities and has become commonplace. Some of the metonymy used in M. Mushfig's works is formed on the basis of spatial content. Metonymy formed according to space indicates what is happening in that space. Some of the metonymies used in the M. Mushfig language are formed on the basis of logical cause. Among the metonymies included in this group, those formed on the basis of personal names occupy a special place. In this type of metonymy, the existence of various logical relationships between objects and events is highlighted. The study of metonymies in the M. Mushfig language allows us to conclude that metonymy is not only a useful speech unit of the language, but also a powerful means of artistic expression. Metonymy noticed in Mushfig's language are investigated and the metonymical expressions characteristic to his creative activity are analyzed in the article.

Key words: Metonymy, space, figurative, literature, language, metaphor.

Rəyçi: filologiya elmləri doktoru Tünzalə Lətif qızı Baxşıyeva